Chương 3 (tt) Đại số quan hệ

Nội dung chi tiết

- Giới thiệu
- Đại số quan hệ
- Phép toán tập hợp
- Phép chọn
- Phép chiếu
- Phép tích Cartesian
- Phép kết
- Phép chia
- Các phép toán khác
- Các thao tác cập nhật trên quan hệ

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Giới thiệu

- Xét một số xử lý trên quan hệ NHANVIEN
  - Thêm mới một nhân viên
  - Chuyển nhân viên có tên là "Tùng" sang phòng số 1
  - Cho biết họ tên và ngày sinh các nhân viên có lương trên 20000

TENNV	HONV	NGSINH	DCHI	PHAI	LUCNG	PHONG
Tung	Nguyen	12/08/1955	538 NVC Q5	Nam	40000	5
Hang	Bui	07/19/1968	332 NTH Q1	No	25000	4
Nhu	Le	06/20/1951	291 HVH QPN	Nu	43600	4
Hung	Nguyen	09/15/1962	Ba Ria VT	Nam	38000	5
Quang	Pham	11/10/1937	450 TV HN	Nam	55000	

Bài giảng Cơ sở dữ liệ

Giới thiệu (tt)

- Có 2 loại xử lý
- Làm thay đổi dữ liệu (cập nhật)
  - Thêm mới, xóa và sửa
- Không làm thay đổi dữ liệu (rút trích)
  - Truy vấn (query)
- Thực hiện các xử lý
  - Đại số quan hệ (Relational Algebra)
    - Biểu diễn câu truy vấn dưới dạng biểu thức
  - Phép tính quan hệ (Relational Calculus)
    - Biểu diễn kết quả
  - SQL (Structured Query Language)

Nhắc lại

- Đai số
  - Toán tử (operator)
  - Toán hạng (operand)
- Trong số học
  - Toán tử: +, -, *, /
  - Toán hạng biến (variables): x, y, z
  - Hằng (constant)
  - Biểu thức
    - (x+7) / (y-3)
    - (x+y)*z and/or (x+7) / (y-3)

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

__

Đại số quan hệ

- Biến là các quan hê
  - Tập hợp (set)
- Toán tử là các phép toán (operations)
  - Trên tập hợp
    - Hội ∪ (union)
    - Giao ∩ (intersec)
    - Trù (difference)
  - Rút trích 1 phần của quan hệ
    - Chon σ (selection)
    - Chiếu π (projection)
  - Kết hợp các quan hệ
    - Tích Cartesian × (Cartesian product)
    - Kết ⋈(join)
  - Đổi tên ρ

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Đại số quan hệ (tt)

- Hằng số là thể hiện của quan hệ
- Biểu thức
  - Được gọi là câu truy vấn
  - Là chuỗi các phép toán đại số quan hệ
  - Kết quả trả về là một thể hiện của quan hệ

Nội dung chi tiết

- Giới thiệu
- Đại số quan hệ
- Phép toán tập hợp
- Phép chọn
- Phép chiếu
- Phép tích Cartesian
- Phép kết
- Phép chia
- Các phép toán khác
- Các thao tác cập nhật trên quan hệ

ở dữ liệu 7 Bài g

Phép toán tập hợp

- Quan hệ là tập hợp các bộ
  - Phép hội R∪S
  - Phép giao R∩S
  - Phép trừ R S
- Tính khả hợp (Union Compatibility)
  - Hai lược đồ quan hệ R(A1, A2, ..., An) và S(B1, B2, ..., Bn) là khả hợp nếu
    - Cùng bậc n
    - Và có $DOM(A_i)=DOM(B_i)$, $1 \le i \le n$
- Kết quả của ∪, ∩, và là một <u>quan hệ</u> có cùng tên thuộc tính với quan hệ đầu tiên (R)

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

9

Phép toán tập hợp (tt)

■ Ví dụ

NHANVIEN	TENNV	NGSINH	PHAI
	Tung	12/08/1955	Nam
	Hang	07/19/1968	Nu
	Nhu	06/20/1951	Nu
	Hung	09/15/1962	Nam

THANNHAN	TENTN	NG_SINH	PHAITN
	Trinh	04/05/1986	Nu
	Khang	10/25/1983	Nam
	Phuong	05/03/1958	Nu
	Minh	02/28/1942	Nam
	Chau	12/30/1988	Nu

Bậc n=3 DOM(TENNV) = DOM(TENTN) DOM(NGSINH) = DOM(NG_SINH) DOM(PHAI) = DOM(PHAITN)

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

___

Phép hội

- Cho 2 quan hệ R và S khả hợp
- Phép hội của R và S
  - Ký hiệu R∪S
  - Là một quan hệ gồm các bộ thuộc R hoặc thuộc S, hoặc cả hai (các bộ trùng lấp sẽ bị bỏ)

$$R \cup S = \{t/t \in R \lor t \in S\}$$

■ Ví dụ

R	Α	В	S	Α	В
	αα	1 2		αβ	2
	β	1			

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Phép giao

- Cho 2 quan hệ R và S khả hợp
- Phép giao của R và S
  - Ký hiệu R ∩ S
  - Là một quan hệ gồm các bộ thuộc R đồng thời thuộc S

$$R \cap S = \{t/t \in R \land t \in S\}$$

■ Ví dụ

R	Α	В	S	Α	В
	α	1		α	2
	α	2		β	3
	β	1			

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Phép trừ

- Cho 2 quan hệ R và S khả hợp
- Phép giao của R và S
  - Ký hiệu R S
  - Là một quan hệ gồm các bộ thuộc R và không thuộc S

$$R - S = \{t/t \in R \land t \notin S\}$$

■ Ví dụ

R	Α	В	]	S	Α	В
	α	1	i '		α	2
		1				
	α	2			β	3
	β	1				

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

13

Các tính chất

■ Giao hoán

$$R \cup S = S \cup R$$

$$R \cap S = S \cap R$$

■ Kết hợp

$$R \cup (S \cup T) = (R \cup S) \cup T$$

$$R \cap (S \cap T) = (R \cap S) \cap T$$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

. .

Nội dung chi tiết

- Giới thiệu
- Đại số quan hệ
- Phép toán tập hợp
- Phép chọn
- Phép chiếu
- Phép tích Cartesian
- Phép kết
- Phép chia
- Các phép toán khác
- Các thao tác cập nhật trên quan hệ

Phép chọn

- Được dùng để lấy ra các bộ của quan hệ R
- Các bộ được chọn phải thỏa mãn điều kiện chọn P
- Ký hiệu

$$\sigma_{P}(R)$$

- P là biểu thức gồm các mệnh đề có dạng
  - <tên thuộc tính> <phép so sánh> <hằng số>
  - <tên thuộc tính> <phép so sánh> <tên thuộc tính>
    - <phép so sánh> gồm < , > , ≤ , ≥ , ≠ , =
    - Các mệnh đề được nối lại nhờ các phép A, V, ¬

Bài giảng Cơ sở đữ liệu

âng Cơ sở dữ liệu

Phép chọn (tt)

- Kết quả trả về là một quan hệ
  - Có cùng danh sách thuộc tính với R
  - Có số bộ luôn ít hơn hoặc *bằng* số bộ của R
- Ví dụ

R	Α	В	С	D
	α	α	1	7
	α	β	5	7
	β	β	12	3
	β	β	23	10

 $\sigma_{(A=B)\land(D>5)}(R)$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Phép chọn (tt)

■ Phép chọn có tính giao hoán

$$\sigma_{p1}(\sigma_{p2}(R)) = \sigma_{p2}(\sigma_{p1}(R))$$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

10

Ví dụ 1

■ Cho biết các nhân viên ở phòng số 4

Quan hệ: NHANVIENThuộc tính: PHGĐiều kiện: PHG=4

 $\sigma_{PHG=4}$ (NHANVIEN)

Ví dụ 2

■ Tìm các nhân viên có lương trên 25000 ở phòng 4 hoặc các nhân viên có lương trên 30000 ở phòng 5

- Quan hệ: NHANVIEN

- Thuộc tính: LUONG, PHG

- Điều kiện:

• LUONG>25000 và PHG=4 hoặc

• LUONG>30000 và PHG=5

Bài giáng Cơ sở dữ liệu

ở dữ liệu

Nội dung chi tiết

- Giới thiệu
- Đại số quan hệ
- Phép toán tập hợp
- Phép chọn
- Phép chiếu
- Phép tích Cartesian
- Phép kết
- Phép chia
- Các phép toán khác
- Các thao tác cập nhật trên quan hệ

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

21

Phép chiếu

- Được dùng để lấy ra một vài cột của quan hệ R
- Ký hiệu

$$\pi_{A1, A2, ..., Ak}(R)$$

- Kết quả trả về là một quan hệ
  - Có k thuộc tính
  - Có số bộ luôn **ít hơn** hoặc bằng số bộ của R
- Ví dụ

R	Α	В	С
	α	10	1
	α	20	1
	β	30	1
	β	40	2

 $\pi_{\scriptscriptstyle A,C}(R)$

■ Phép chiếu không có tính giao hoán

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

22

Ví dụ 3

- Cho biết họ tên và lương của các nhân viên
  - Quan hệ: NHANVIEN
  - Thuộc tính: HONV, TENNV, LUONG

Ví dụ 4

Cho biết mã nhân viên có tham gia đề án hoặc có thân nhân

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

 Cho biết mã nhân viên có người thân và có tham gia đề án

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

25

Ví dụ 6

■ Cho biết mã nhân viên không có thân nhân nào

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Phép chiếu mở rộng

- Mở rộng phép chiếu bằng cách cho phép sử dụng các phép toán số học trong danh sách thuộc tính
- Ký hiệu π_{F1, F2, ..., Fn} (E)
  - E là biểu thức ĐSQH
  - F₁, F₂, ..., F_n là các biểu thức số học liên quan đến
    - Hằng số
    - Thuộc tính trong E

Phép chiếu mở rộng (tt)

- Ví dụ
  - Cho biết họ tên của các nhân viên và lương của họ sau khi tăng 10%

 $\pi_{\text{HONV, TENNV, LUONG*1.1}}$ (NHANVIEN)

Bài giắng Cơ số dữ liệu 27 Bài g

Chuỗi các phép toán

- Kết hợp các phép toán đại số quan hệ
  - Lồng các biểu thức lại với nhau

$$\pi_{{\scriptscriptstyle A1,\,A2,\,...,\,Ak}}(\sigma_{\scriptscriptstyle P}({\scriptscriptstyle R}))$$

$$\sigma_{P}(\pi_{A1, A2, ..., Ak}(R))$$

- Thực hiện từng phép toán một
  - B1 $\sigma_P(R)$
  - B2 $\pi_{\text{A1, A2, ..., Ak}}$ (Quan hệ kết quả ở B1)

Cần đặt tờn cho quan hệ

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

29

Phép gán

- Được sử dụng để nhận lấy kết quả trả về của một phép toán
  - Thường là kết quả trung gian trong chuỗi các phép toán
- Ký hiệu ←
- Ví du
  - <u>B1</u> $S \leftarrow \sigma_P(R)$
  - <u>B2</u> $KQ \leftarrow \pi_{A1, A2, ..., Ak}(S)$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

20

Phép đổi tên

- Được dùng để đổi tên
  - Quan hệ

Xột quan hệ R(B, C, D)

 $\rho_{\text{S}}(\text{R})$: Đổi tờn quan hệ R thành S

- Thuộc tính

 $\rho_{X,C,D}(R)$: Đổi tờn thuộc tớnh B thành X

Đổi tờn quan hệ R thành S và thuộc tớnh B thành X

$$\rho_{S(X,C,D)}(R)$$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

31

Ví dụ 7

■ Cho biết họ và tên nhân viên làm việc ở phòng số 4

- Quan hệ: NHANVIEN

- Thuộc tính: HONV, TENNV

- Điều kiện: PHG=4

- C1: $\pi_{HONV, TENNV}(\sigma_{PHG=4}(NHANVIEN))$
- C2: NV_P4 $\leftarrow$ $\sigma_{PHG=4}$ (NHANVIEN)

$$\mathsf{KQ} \leftarrow \pi_{\mathsf{HONV},\,\mathsf{TENNV}}(\mathsf{NV\_P4})$$

 $KQ(HO, TEN) \leftarrow \pi_{HONV, TENNV}(NV_P4)$

 $^{\circ}$ $\rho_{\text{KO(HO, TEN)}}(\pi_{\text{HONV, TENNV}}(\text{NV_P4}))$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Nội dung chi tiết

- Giới thiệu
- Đại số quan hệ
- Phép toán tập hợp
- Phép chọn
- Phép chiếu
- Phép tích Cartesian
- Phép kết
- Phép chia
- Các phép toán khác
- Các thao tác cập nhật trên quan hệ

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

33

Phép tích Cartesian

- Được dùng để kết hợp các bộ của các quan hệ lại với nhau
- Ký hiệu

$$R \times S$$

- Kết quả trả về là một quan hệ Q
  - Mỗi bộ của Q là tổ hợp giữa 1 bộ trong R và 1 bộ trong S
  - Nếu R có u bộ và S có v bộ thì Q sẽ có u x v bộ
  - Nếu R có n thuộc tính và Q có m thuộc tính thì Q sẽ có n + m thuộc tính ($R^+ \cap Q^+ = \emptyset$)

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Phép tích Cartesian (tt)

■ Ví dụ

R	Α	В
	α	1
	β	2

S B C D α 10 + β 10 + β 20 -γ 10 -

 $R \times S$

Phép tích Cartesian (tt)

■ Ví du

R	Α	В
	α	1
	β	2
	β	

S	В	С	D
	α	10	+
	β	10	+
	β	20	-
	γ	10	-

unambiguous

R×S	Α	R.B	Ś.B	С	D
	α	1	α	10	+
	α	1	β	10	+
	α	1	β	20	-
	α	1	γ	10	-
	β	2	α	10	+
	β	2	β	10	+
	β	2	β	20	-
	β	2	γ	10	-

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

36

Phép tích Cartesian (tt)

■ Thông thường theo sau phép tích Cartesian là phép chọn

 $R \times S$

	A=S.			
	0.0	C D	_	Γ

Α	R.B	S.B	С	D	
α	1	α	10	+	
α	1	β	10	+	
α	1	β	20	-	
α	1	γ	10	-	
β	2	α	10	+	
β	2	β	10	+	
β	2	β	20	-	
β	2	γ	10	-	

Α	R.B	S.B	С	D
α	1	α	10	+
β	2	β	10	+
β	2	β	20	-

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

37

Ví dụ 8

- Với mỗi phòng ban, cho biết thông tin của người trưởng phòng
  - Quan hệ: PHONGBAN, NHANVIEN
  - Thuộc tính: TRPHG, MAPHG, TENNV, HONV, ...

TE	ENPHG .	MAPHG	TRPHG		NG_NHANC	HUC		,					
Nghi	ien cuu	5	33344555	5	05/22/19	88							
Die	u hanh	4	98798798	7	01/01/19	95							
Qu	ıan ly	1	88866555	5	06/19/19	81							
TE	ENPHG	MAPHG	TRPHG		NG_NHANC	HUC	MANV		TEN	VV	М	١V	
Nghi	ien cuu	5	33344555	5	05/22/19	88	33344555	5	Tui	ng	Nguy	en	
Die	u hanh	4	98798798	7	01/01/19	95	98798798	7	Hui	ng	Nguy	en	
Qu	ıan ly	1	88866555	5	06/19/19	81	88866555	5	Vir	ıh	Pha	m	
M	ANV	TENNV	HONV		NGSINH		DCHI		PHAI	LU	ONG	PI	HG
3334	145555	Tung	Nguyen	12	2/08/1955	63	8 NVC Q5		Nam	40	000		5
9998	387777	Hang	Bui	07	7/19/1968	33:	2 NTH Q1		Nu	25	000		4
9876	554321	Nhu	Le	06	6/20/1951	291	HVH QPN		Nu	43	000		4
9879	987987	Hung	Nguyen	09	9/15/1962	В	a Ria VT		Nam	38	000		5
Bài giản	ng Cơ sở dữ l	liệu			'			'					38

Ví dụ 8 (tt)

■ <u>B1:</u> Tích Cartesian PHONGBAN và NHANVIEN

PB_NV ← (NHANVIEN × PHONGBAN)

■ B2: Chọn ra những bộ thỏa TRPHG=MANV

 $KQ \leftarrow \sigma_{TRPHG=MANV}(PB\_NV)$

Ví dụ 9

■ Cho biết lương cao nhất trong công ty

Quan hệ: NHANVIENThuộc tính: LUONG

TENNV	HONV	 LUONG		 LUONG	
Tung	Nguyen	 40000		 40000	
Hang	Bui	 25000	<u> </u>	 25000	
Nhu	Le	 43000		 43000	
Hung	Nguyen	 38000		38000	

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Ví dụ 9 (tt)

■ <u>B1:</u> Chọn ra những lương không phải là lớn nhất

$$R1 \leftarrow (\pi_{LUONG} (NHANVIEN))$$

$$R2 \leftarrow \sigma_{NHAN\ VIEN,LUONG < R1,LUONG}(NHANVIEN \times R1)$$

$$R3 \leftarrow \pi_{NHAN \ VIEN | LIONG} (R2)$$

■ B2: Lấy tập hợp lương trừ đi lương trong R3

$$KQ \leftarrow \pi_{HIONG} (NHANVIEN) - R3$$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

41

Ví dụ 10

- Cho biết các phòng ban có cùng địa điểm với phòng số 5
  - Quan hệ: DIADIEM PHG
  - Thuộc tính: DIADIEM, MAPHG
  - Điều kiên: MAPHG=5

Phũng 5 cú tập hợp những địa điểm nào?

MAPHG	DIADIEM
1	TP HCM
4	HA NOI
5	VUNGTAU
5	NHATRANG
5	TP HCM

Phũng nào cú địa điểm nằm trong tạp hợp đú?

MAPHG	DIADIEM
1	TP HCM
5	VUNGTAU
5	NHATRANG
5	TP HCM

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

42

Ví dụ 10 (tt)

■ B1: Tìm các địa điểm của phòng 5

$$DD_P5(DD) \leftarrow \pi_{DIADIFM}(\sigma_{MAPHG=5}(DIADIEM_PHG))$$

■ B2: Lấy ra các phòng có cùng địa điểm với DD_P5

$$R1 \leftarrow \sigma_{MAPHG \neq 5}$$
 (DIADIEM_PHG)

$$R2 \leftarrow \sigma_{DIADIFM=DD} (R1 \times DD_P5)$$

$$KQ \leftarrow \pi_{MAPHG}(R2)$$

Nội dung chi tiết

- Giới thiệu
- Đại số quan hệ
- Phép toán tập hợp
- Phép chọn
- Phép chiếu
- Phép tích Cartesian
- Phép kết
  - Kết tự nhiên (Natural join)
  - Kết có điều kiện tổng quát (Theta join)
  - Kết bằng (Equi join)
- Phép chia
- Các phép toán khác
- Các thao tác cập nhật trên quan hệ

Bài giảng Cơ sở dữ liệ

44

Phép kết

- Được dùng để tổ hợp 2 bộ có liên quan từ 2 quan hệ thành 1 bố
- Ký hiệu R 🔊
  - $R(A_1, A_2, ..., A_n)$ và $(B_1, B_2, ..., B_m)$
- Kết quả của phép kết là một quan hệ Q
  - Có n + m thuộc tính Q(A₁, A₂, ..., A_n, B₁, B₂, ..., B_m)
  - Mỗi bộ của Q là tổ hợp của 2 bộ trong R và S, thỏa mãn một số điều kiện kết nào đó
    - Có dạng A_i θ B_i
    - A_i là thuộc tính của R, B_i là thuộc tính của S
    - A_i và B_i có cùng miền giá trị
    - θ là phép so sánh ≠, =, <, >, ≤, ≥

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Phép kết (tt)

- Phân loai
  - Kết theta (theta join) là phép kết có điều kiện
    - Ký hiệu R ⋈S
    - C gọi là điều kiện kết trên thuộc tính
  - Kết bằng (equi join) khi C là điều kiện so sánh bằng
  - Kết tự nhiên (natural join)
    - Ký hiệu R ▶\$ hay R * S
    - R⁺ ∩ Q⁺ ≠ Ø

Phép kết (tt)

Ví du phép kết bằng

5

1

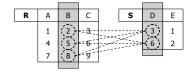
Kết quả của phép kết bằng bỏ bớt đi 1 cột giống nhau

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Phép kết (tt)

Ví du phép kết theta

$$R \bowtie_{B < D} S$$

 $R \bowtie_{C=D} S$

 $R \bowtie_{C=S,C} S$

Phép kết (tt)

■ Ví dụ phép kết tự nhiên

R	Α	В	С
	1	2	3
	4	2 5 8	6
	7	8	9

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

49

Ví dụ 11

- Cho biết nhân viên có lương hơn lương của nhân viên 'Tùng'
  - Quan hệ: NHANVIENThuộc tính: LUONG

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Ví dụ 12

- Với mỗi nhân viên, hãy cho biết thông tin của phòng ban mà họ đang làm việc
  - Quan hệ: NHANVIEN, PHONGBAN

Ví dụ 13

- Với mỗi phòng ban hãy cho biết các địa điểm của phòng ban đó
  - Quan hệ: PHONGBAN, DDIEM PHG

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

- Với mỗi phòng ban hãy cho biết thông tin của người trưởng phòng
  - Quan hệ: PHONGBAN, NHANVIEN

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

53

Ví dụ 9

■ Cho biết lương cao nhất trong công ty

- Quan hệ: NHANVIEN

- Thuộc tính: LUONG

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Ví dụ 10

- Cho biết phòng ban có cùng địa điểm với phòng 5
  - Quan hệ: DDIEM_PHG

Tập đầy đủ các phép toán ĐSQH

- Tập các phép toán σ, π, ×, −, ∪ được gọi là tập đầy đủ các phép toán ĐSQH
  - Nghĩa là các phép toán có thể được biểu diễn qua chúng
  - Ví dụ
    - R∩S = R∪S ((R-S) ∪ (S-R))
    - R $\bowtie$ S = $\sigma_c(R \times S)$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

55

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Nội dung chi tiết

- Giới thiệu
- Đại số quan hệ
- Phép toán tập hợp
- Phép chọn
- Phép chiếu
- Phép tích Cartesian
- Phép kết
- Phép chia
- Các phép toán khác
- Các thao tác cập nhật trên quan hệ

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

57

Phép chia

- Được dùng để lấy ra một số bộ trong quan hệ R sao cho thỏa với <u>tất cả</u> các bộ trong quan hệ S
- Ký hiệu R÷S
  - R(Z) và S(X)
    - Z là tập thuộc tính của R, X là tập thuộc tính của S
    - $X \subset Z$
- Kết quả của phép chia là một quan hệ T(Y)
  - Với Y=Z-X
  - Có t là một bộ của T nếu <u>với mọi bộ</u> $\mathbf{t_S} {\in} \mathbf{S}$, tồn tại bộ $\mathbf{t_R} {\in} \mathbf{R}$ thỏa 2 điều kiên
    - t_R(Y) = t
    - t_R(X) = t_S(X)

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

58

Phép chia (tt)

■ Ví du

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

 $R \div S$

R	Α	В	С	D	Е
	α	а	α	а	1
	α	a	γ	а	1
	α	a	γ	b	1
	β	a	γ	а	1
	β	а	γ	b	3
	γ	а	γ	а	1
	γ	a	γ	b	1
	γ	a	β	b	1

Ví dụ 14

- Cho biết mã nhân viên tham gia tất cả các đề án
  - Quan hệ: PHANCONG, DEAN
  - Thuộc tính: MANV

Bài giảng Cơ sở đũ

Cho biết mã nhân viên tham gia tất cả các đề án do phòng số 4 phụ trách

- Quan hệ: PHANCONG, DEAN

Thuộc tính: MANVĐiều kiện: PHONG=4

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

61

Phép chia (tt)

 Biểu diễn phép chia thông qua tập đầy đủ các phép toán ĐSQH

$$Q1 \leftarrow \pi_{Y}(R)$$

$$Q2 \leftarrow Q1 \times S$$

$$Q3 \leftarrow \pi_{Y}(Q2 - R)$$

$$T \leftarrow Q1 - Q3$$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Nội dung chi tiết

- Giới thiệu
- Đại số quan hệ
- Phép toán tập hợp
- Phép chọn
- Phép chiếu
- Phép tích Cartesian
- Phép kết
- Phép chia
- Các phép toán khác
  - Hàm kết hợp (Aggregation function)
  - Phép gom nhóm (Grouping)
  - Phép kết ngoài (Outer join)
- Các thao tác cập nhật trên quan hệ

Hàm kết hợp

- Nhận vào tập hợp các giá trị và trả về một giá trị đơn
- AVG
- MIN
- MAX
- SUM
- COUNT

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

64

Hàm kết hợp (tt)

■ Ví dụ

R	Α	В
	1	2
	3	4
	1	2
	1	2

$$SUM(B) = 10$$

$$AVG(A) = 1.5$$

$$MIN(A) = 1$$

$$MAX(B) = 4$$

$$COUNT(A) = 4$$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

65

Phép gom nhóm

- Được dùng để phân chia quan hệ thành nhiều nhóm dựa trên điều kiên gom nhóm nào đó
- Ký hiệu

G1, G2, ..., Gn
$$\mathscr{F}_{F1(A1), F2(A2), ..., Fn(An)}(E)$$

- E là biểu thức ĐSQH
- G1, G2, ..., Gn là các thuộc tính gom nhóm
- F1, F2, ..., Fn là các hàm nhóm
- A1, A2, ..., An là các thuộc tính tính toán trong hàm F

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Phép gom nhóm (tt)

■ Ví dụ

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

$$\mathscr{F}_{SUM(C)}(R)$$

$$A\mathscr{F}_{SUM(C)}(R)$$

Ví dụ 16

 Tính số lượng nhân viên và lương trung bình của cả công ty

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

ở dữ liệu 68

■ Tính số lượng nhân viên và lương trung bình của từng phòng ban

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

69

Phép kết ngoài

- Mở rộng phép kết để tránh mất mát thông tin
  - Thực hiện phép kết
  - Lấy thêm các bộ không thỏa điều kiện kết
- Có 3 hình thức
  - Mở rộng bên trái □ ✓
  - Mở rộng bên phải ⋉□
  - Mở rộng 2 bên

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Ví dụ 18

- Cho biết họ tên nhân viên và tên phòng ban mà họ phụ trách nếu có
  - Quan hệ: NHANVIEN, PHONGBAN
  - Thuộc tinh: TENNV, TENPH

 $R1 \leftarrow NHANVIEN$ $\longrightarrow_{PHS=MAPHG} PHONGBAN$

 $KQ \leftarrow \pi_{HONV,TENNV,TENPHG}(R1)$

TENNV	HONV	TENPHG
Tung	Nguyen	Nghien cuu
Hang	Bui	null
Nhu	Le	null
Vinh	Pham	Quan ly

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Nội dung chi tiết

- Giới thiệu
- Đại số quan hệ
- Phép toán tập hợp
- Phép chọn
- Phép chiếu
- Phép tích Cartesian
- Phép kết
- Phép chia
- Các phép toán khác
- Các thao tác cập nhật trên quan hệ

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

Các thao tác cập nhật

- Nội dung của CSDL có thể được cập nhật bằng các thao tác
  - Thêm (insertion)
  - Xóa (deletion)
  - Sửa (updating)
- Các thao tác cập nhật được diễn đạt thông qua phép toán gán

$$R_{new} \leftarrow \text{c\'oc ph\'op to\'on tr\`on } R_{old}$$

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

73

Thao tác thêm

■ Được diễn đạt

$$R_{new} \leftarrow R_{old} \cup E$$

- R là quan hệ
- E là một biểu thức ĐSQH
- Ví du
  - Phân công nhân viên có mã 123456789 làm thêm đề án mã số 20 với số giờ là 10

PHANCONG $\leftarrow$ PHANCONG $\cup$ (123456789', 20, 10)

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

74

Thao tác xóa

■ Được diễn đạt

$$R_{new} \leftarrow R_{old} - E$$

- R là quan hệ
- E là một biểu thức ĐSQH
- Ví du
  - Xóa các phân công đề án của nhân viên 123456789

PHANCONG $\leftarrow$ PHANCONG - $\sigma_{MANV='123456789}$ (PHANCONG)

Ví dụ 19

■ Xóa những phân công đề án có địa điểm ở 'Ha Noi'

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

76

Thao tác sửa

- Sử dụng phép chiếu mở rộng
- - R là quan hệ
  - Fi là biểu thức tính toán cho ra giá trị mới của thuộc tính
- Ví du
- Tăng thời gian làm việc cho tất cả nhân viên lên 1.5 lần PHANCONG $\leftarrow \pi_{\text{MA\_NVIEN, SODA, THOIGIAN*1.5}}$ (PHANCONG)

Bài giảng Cơ sở dữ liệu

77

Bài giảng Cơ sở đô liệu 79

Ví dụ 20

■ Các nhân viên làm việc trên 30 giờ sẽ được tăng thời gian làm việc lên 1.5 lần, còn lại tăng lên 2 lần

Bài giảng Cơ sở dữ liệu
